

јања на камену у молитвеном по-
двигу.

Савладали смо неку страст која
нам је досађивала, оставили ову
или ону греховну навик, а у души
се већ ускомешало задовољство
самима собом. Али сетимо се све-
титеља, бораца који су победили

и крај Њега Његова састралну
Мајка, тада ће и наше срце и наш
ум познати пут који иде за Хри-
стом и Његовом Пречистом Мај-
ком и у нашем ће се срцу свагда
задржати непрестана молитва:
„Боже, милостив буди мени гре-
шноме“.

Фарисеј се задовољава испуњавањем спољашњих религијских
обрета и извршавањем неких видљивих, добрих, чак и незнабо-
шцима блиских дела, и зато уличички служи страстима, и при томе
стално настоји да их прикрива, мада многе од њих и не види у себи и
не разуме да баш оне стварају у њему потпуно слепило према Богу и
целокупном божанском учењу. До познања, па стога и виђења да у на-
ма делују душевне страсти може нас довести покајање, но фарисеј је
недоступан за осећање покајања. Како може да омекша, да се испуни
духом милости, како да се унизи срце које је задовољно собом? Неспе-
собан за покајање, он није способан да гледа светлост Божијих запове-
сти, које просветљују очи ума. Мада и чита Писмо, мада види у њему
те заповести, он се у својој помрачености не зауставља на њима: оне
некако неприметно нестају из његовог видокруга, и он их надомешта
својим бесмисленим, наказним умовањима. Може ли шта, заиста, би-
ти чудније, несувислије од фарисејских умовања поменутих у Јеванђе-
љу! Ако се ко куне храмом – тврдили су фарисеји – то није ништа; а ако
се куне златом храмовним, крив је. Фарисеј оставља испуњавање Божи-
јих заповести, дакле саму суштину Закона, и тежи префињеном испу-
њавању спољашњих ситница, чак и по цену очигледног нарушавања
заповести. Свете Божије заповести, у којима је вечни живот, фарисеј
оставља без икакве пажње, потпуно их заборавља!

свешти Иђаишије Брјанчанинов

све страсти. Превладавши сва ис-
кушења и одстојавши у врлинама,
они су сачували главно – смире-
ње, чистоту љубави. А што се нас
тиче, уколико пажљиво погледа-
мо у себе, врлина се задржава до
првог искушења, до прве сабла-
зни. Како онда да не завапимо Го-
споду заједно са цариником:
„Боже, милостив буди мени гре-
шноме“.

А уколико свој поглед управимо
изнад збора светих, уколико се
нашем погледу открије Крст са
Божанским Страдалцем на њему

И цариник – грешник и фарисеј
– привидни праведник служе нам
на поуку: немојте се надати на
своју праведност, већ сву наду
свога спасења положите на без-
граничну милост Божију, вапију-
ћи: „Боже, милостив буди мени
грешноме“! А на исходу из овозе-
маљске долине у предворје вечно-
сти човеку ће бити потребна и за
њега биће важна само једна моли-
тва: „Боже, милостив буди мени
грешноме“! Амин.

манастир Подмаине - храм Успења Пресвете Богородице
са благословом игумана јеромонаха Рафаила

ВАСКРСЕЊЕ

НЕДЕЉА ЦАРИНИКА И ФАРИСЕЈА

ирей. Исигор Пелусиоџ

Лк. 18, 10 - 14, зч. 89; 2Тим. 3, 10 -15, зач. 296.

архимандрит Јован Крестјанкин
НА НЕДЕЉУ МИТАРА И ФАРИСЕЈА

Храм Божији – дом нашег
Оца Небескога – дом моли-
тве. У њему Он сазива Своју децу,
да би у молитвеном општењу боље
осећали Његову близину, Његову
љубав, да би топлу Очинску поуку
и Његову силу, понели са собом у
тешкоће свакодневног живота. Он
види све нас, светлост Његове Је-
ванђелске истине до крајњих дуби-
на осветљава сабране. Тако је било
и док је Спаситељ живео на земљи,
када су се фарисеј и цариник мо-
лили у огромном Јерусалимском
храму, тако и сада Господ гледа на
нас који стојимо пред Њиме, а та-
ко ће бити и до последњих дана
овога света.

Али данашња Јеванђелска прича
говори о молитви само два бого-
мољца. Фарисеј и цариник. Зашто
су управо они обратили на себе
пажњу Свевишег Ока? Чиме су се
разликовали. Чини се да немају
ништа заједничко. Један стоји ме-
ђу првим богомољцима, а и при-
сутни народ га је сматрао првим,
као праведника; други је остао код
врата храма, као последњи пред
Богом, а и у очима народа он је ва-
пијући грешник. Фарисеј подиже

очи ка небу уз молитву: „Боже,
хвала ти што нисам као остали љу-
ди“ (Лк. 18, 11). Цариник гледа
подно ногу својих и ударајући се у
груди шапуће: „Боже, милостив бу-
ди мени грешноме“ (Лк. 18, 13).

Две су молитве усмерене ка Богу,
два стања душе, два начина живо-
та. Оба су човека у храму, оба са
молитвом на уснама, али да ли је
обојицу покрила милост Божија и
Његово благовољење? Чујемо Бо-
жији глас: „Кажем вам, овај отиде
оправдан дому своме, а не онај.
Јер сваки који себе узвисује пони-
зиће се, а који себе понизује узви-
сиће се“ (Лк. 18, 14).

Фарисеј лудује у својој молитви,
стојећи пред Богом у храму: „ни-
сам као остали људи“ (Лк. 18, 11).
У овим кратким речима се излила,
обнажила његова душа у свој својој
пуноћи и свој својој ругоби. Овде
видимо и задовољство самим со-
бом и заљубљеност у себе, понижа-
вање и прекореваче других,
превасходство над свима. У то вре-
ме док је стојао у светињи, он је за-
боравио на Бога, Који праведнике
љуби и грешнике милује, који по-
знаје све наше тајне и Који једини

email: kontakt@manastirpodmaine.org
интернет презентација: manastirpodmaine.org

има власт да суди. Заборавио је да је једно суд људски, а друго суд Божији. Не би ли му било примереније да је, загладавши се у своје срце, прошапутао да га Господ чује: „Очисти ме и од тајнијех; и од вољнијех сачувај слугу својега“ (Пс. 19. 12 – 13). Али овај самољубиви, самозадовољни фарисеј не изговара ове спасоносне речи. Па он није као остали људи, није као овај цариник, није грабљивац, није прелубочинац. Ето то је њему доста за праведност: „Постим двапут у седмици; дајем десетак од свега што стекнем“ (Лк. 18, 12). Још је Бог дужан да му плати за његове заслуге. Бог је њему дужан?!

А код врата храма, од човека који не сме да подигне очи са земље, Бог слуша тихо: „Боже, милостив буди мени грешноме“. Веома кратко, али притом са како скрушеним срцем. А „срце скрушено и унижено Бог неће презрети“ (Пс. 50, 19). Молитва је примљена. Грешник оправдан.

Пред вратима Великог Поста Црква нам напомиње о путу Христовом, о путу спасења: о смирењу и покајању. „нисам дошао да зовем праведнике но грјешнике на покајање“ (Мт. 9, 13).

И ми смо у храму Божијем. Слава Богу! Али погледајмо у дубину своје душе, у светлости данашњег Јеванђеља. Одговоримо себи на питање, ко смо ми? Шта би за свакога од нас рекао Господ?

Данашње Јеванђеље је кратко али садржајно и нико од нас га није данас случајно чуо. Опасност од упадања у фарисејско стање самозадовољства, самопреузношења, осуђивања и укоревања других,

прети свакоме од нас. Само су истинским праведницима страна искушења сличног типа, али и они будно стражаре над својим душма, да непријатељ људскога рода не би на њима пронашао пролаз. А нама, који пребивамо у жамору животних брига, могу се приметно појавити ова осећања и мисли која нас одводе са пута спасења.

Свакако да поседујемо и добра хришћанска својства: волимо Божији храм, покушавамо да сваки празник проведемо у храму, молећи се, али при погледу на оне који су заборавили да треба доћи у храм, не поткраде ли се у души самозадовољна помисао: „Слава Богу, нисам као остали људи!“ Тешимо се молитвом, али смо свађалачки настројени, раздражљиви, испразно радознали, славољубиви, бивамо неуздржани у храни, неопрезни на речима. Вредни смо и трудимо се, али смо шкрти и незаинтересовани за потребе ближњега, а уколико и чинимо добро, ипак при томе не чувамо чистоту срца. Увек треба видети своје морално стање, и уплашити се онога што видимо, а тада се већ из срца приметно отрже вапај: „Боже, милостив буди мени грешноме“.

Ми се, пак, тако често задовољавамо пројавом своје спољашње побожности. Фарисејско: „Слава Богу, нисам као остали људи!“, уколико и није директно наша молитва, ипак се потајно укорењује у дубину душе, зачињујући живот самозадовољством.

Али уплашимо се и саме сенке помисли: „Слава Богу, што нисам као остали људи!“. Страшна је самопроцена за душу, погибао је за

душу оцењивати друге, упоређујући их са собом. Истовремено све добро у нама губи пред Богом сваку цену и достојанство и постаје власништво вражије гордости. Али како се у нашем срцу истовремено слажу обе ове молитве? У нашем срцу се боре цариник и фарисеј, боре се са промењивим успехом. Како само треба бити пажљив, да у нама не би преовладала молитва која нема оправдања пред Господом. А Господње речи: „сваки који себе узвисује понижиће се, а који себе понизује узвисиће се“ (Лк. 18, 14) – не допуштају нам да заборавимо да је истинско хришћанско делање скроз запечаћено и прожете смирењем и љубављу. Да би се сачували од фарисејског преузношења пред другима, треба да беспристрасно загледамо у своју душу. Услед самољубља које је својствено (палом) човеку, ми одлично видимо у себи добре особине, али смо слепи и снисходљиви према својим недостацима. Не познајући заиста себе саме, умишљамо да смо бољи од других. Али треба почети посматрати своју савест, своје срце, у светлости јеванђелских истина и тако доћи до, за себе, важног открића, да не само да нисмо бољи, већ смо у многим аспектима гори од многих.

Праведници, испунивши све што им је заповеђено, називали су себе некорисним слугама, бојали се и да помисле да су неко и нешто. Апостол Павле је за себе говорио да је први од грешника. Апостол Петар је до краја свога живота оплакивао свој пад. Светитељи су пазили на сваки покрет срца, на сваку мисао, осуђивали себе чак и за помисли, убрајајући их у грех,

сматрајући их за већ учињено дело. Зар и ми нећемо бити строги према себи, када су наше мисли заузете једино земаљским, а срце обременено сујетним пристрашћима овога света?

Да би се ослободили од греха задовољства самима собом, треба свој живот упоређивати, не са себи сличнима, већ са онима који су дошли савршенство. Многи побобострасни нама људи су победили грех у себи, искоренили све греховне страсти, припремили себе за станиште Духа Светог. Али и они су до самог краја живота у срцу и устима носили молитву „Боже милостив буди мени грешноме“. И праведно је да се ми, грешни, покуљамо пред њима и тако покушавамо да њихов чист врлински живот сравнимо са својим. Понеко је у души задовољан својим мирним и попустљивим карактером, али шта је наша попустљивост у поређењу са смирењем светога Сергија? Премда је био игуман манастира, није се стидео да за себе заради хлеб, приставши да за надицу посече келију једноме од насељених. И благодарио је Бога када се онај разрачунао са својим духовним оцем, давши за труд котарицу плеснихивих суварака.

Ми држимо своја молитвена правила, а ако се некада и помолимо више од онога што нам је одређено, то већ себи убрајамо у подвиг. Али како ће тај подвиг бити мали и ништаван, чак и у нашим очима, уколико се сетимо преподобних који су у својим разговорима са Богом простајали читаве ноћи и не примећујући време. Сетимо се светог Серафима Саровског и његовог хиљадудневног ста-